

ANALYS / POLITIK

Varför svek feministerna Magda?

Kvinnoorganisationerna slöt aldrig upp bakom landets första kvinnliga statsminister. Det är märkligt. Och kan ha kostat henne jobbet, skriver Bo Rothstein.

TEXT: BO ROTHSTEIN

PUBLICERAD 2022-10-27

BILD: CHRISTINE OLSSON / TT

Den 30 november förra året fick Sverige för första gången en statsminister som var kvinna. Det tog hela hundra år av demokrati innan detta kunde ske. Många andra länder, inte minst de nordiska, hade sedan länge nått den milstolpen vad gäller jämställdhet. Att Sverige så länge var på efterkälken har förvånat många, särskilt som vi fått epitetet som världsledande när det gäller jämställdhet. Valresultatet innebar emellertid att när vår första kvinna som statsminister i sitt första val hade att möta väljarna så ledde det till att hon blev avsatt och ersattes av en man. Marginalen var dessutom i detta val ytterst liten.

Andersson. I runda tal skulle det således räckt om man lyckats övertyga 30 000 av de 3,2 miljoner väljare som röstade på partier som önskade Kristersson som statsminister att byta sida. Likväl är resultat att det inte bara tog osedvanligt lång tid innan vi fick en kvinna som statsminister utan att hon också snabbt förlorade posten.

Man kan naturligtvis tycka att kön inte skall spela någon roll i en sak som denna, utan att det är den förda

politiken som är viktig. Det block som nu är i majoritet i riksdagen innefattar

emellertid två partier, KD och SD, där jämställdhet inte kan sägas vara deras bästa gren. Till detta kommer att man inte skall underskatta den symboliska betydelsen av att ha en kvinna på landets främsta post. Min egen erfarenhet från ett yrkesliv som forskare har gett vid handen att det har stor betydelse om framstående kvinnor också tilldelas de främsta posterna. Inom statsvetenskapen, min disciplin, är kollegerna i USA utan jämförelse de mest framträdande. Och att ett antal skickliga kvinnor också blivit valda till "President" i det Amerikanska statsvetarförbundet har vad jag kunnat erfara haft en starkt positiv påverkan på många yngre kvinnor i branschen.

Detta är en argumenterande text av en extern skribent. Alla åsikter är skribentens egna.

Saknades opinionsbildning från kvinnoorganisationer

Därför är det märkligt att det i valrörelsen inte förekom någon opinionsbildning från landets alla kvinnoorganisationer för att den första kvinnan som landets statsminister inte skulle förlora sitt första allmänna val till en man. Inte heller såg man till någon sådan opinionsbildning från landets många ledande och i den offentliga debatten mycket publika feminister. I stället rådde en närmast dånande tystnad i denna sak. Det fanns ju faktiskt fyra partier, varav ett borgerligt, som man kunde ha röstat för att ge landets första kvinnliga statsminister åtminstone en full mandatperiod att visa vad hon går för.

En förklaring till denna tystnad kan vara att inte så få feministiska aktivister idag arbetar som tjänstemän i den offentliga förvaltningen. Exempelvis har Jämställdhetsmyndigheten en före detta feministisk aktivist som generaldirektör och så finns Nationella sekretariatet för genusforskning. Och många andra myndigheter, regioner och kommuner har inrättat särskilda tjänster för detta ändamål, ofta med titeln "jämställdhetstrateg". Det kan med andra ord vara så att byråkratiseringen av feminismen i Sverige har lett till att många feminister som innehar denna slags anställningar känt sig förhindrade att agera offentligt och bilda opinion i frågan, eftersom det kan ses känsligt att agera politiskt när man är innehar en offentlig anställning (och kanske också som ett hinder i den fortsatta karriären).

Ett annat skäl kan vara att stora delar av den intellektuella och även statliga feminismen kommit att omfattas av ett så kallat intersektionellt perspektiv som innebär att inte bara kön utan också många andra kategorier som till exempel etnicitet, sexuell läggning och utbildningsnivå skall räknas in i den ideologiska kalkylen och då kanske Magdalena Andersson inte riktigt passade in. Eller som det uttrycks på Jämställdhetsmyndighetens hemsida: man skall inte "analysera kön separat från andra kategorier", vilket måste förstås som att det inte räcker med att någon enbart är kvinna för att kunna påräkna stöd. Från ett bredare intersektionellt perspektiv var nog Magdalena Andersson alltför svensk, alltför

Positiv effekt av kvinnor i politiken

Rent faktiskt visar emellertid den forskning jag varit engagerad i att det har stor betydelse om det är kvinnor eller män som dominerar det politiska systemet. Vad man än statistiskt kan kontrollera för i forskningen finns det en positiv effekt av kvinnor i politiken när det gäller att hålla korruptionen låg i ett land. Många har förundrats över detta resultat men själv tycker jag inte det är särskilt förvånansvärt. De som avtjänar straff för grövre brottslighet i världens alla fångelser är till över 90 procent män. Korruption är också en olaglig verksamhet så varför skulle man inte se samma skillnad mellan män och kvinnor där. Till detta kommer ett särskilt problem med det block som stödjer vår nya regering och där Sverigedemokraterna är största parti. När likartade populistiska partier har erövrat makt i andra länder så gör de vanligen en sak, nämligen politiserar tillsättningen av tjänster i den offentliga förvaltningen, i domstolarna och i public-service-media.

En av de mest framstående forskarna inom detta område, Jan-Werner Müller, har formulerat saken så att de "koloniserar" staten genom att åsidosätta principen om meritokrati och expertkunskap. Dessa partiers främsta mobiliseringsgrund är vanligen inte den traditionella höger-vänster-dimensionen utan istället "folket mot eliterna" och i den senare kategorin ingår högre tjänstemän och experter. Forskningen ger härvidlag också ett entydigt resultat, nämligen att en politiserad offentlig förvaltning leder till högre korruption. Och även här är forskningsresultaten tydliga: Om det är något som är riktigt dåligt för ett samhälles välbefinnande så är det just om det inte förmår hålla tillbaka korruptionen.

Läs även: [Socialdemokraterna reser tillbaka till framtiden](#)

Läs även: [Svensk politik är enkel – S vinner till slut](#) ■

